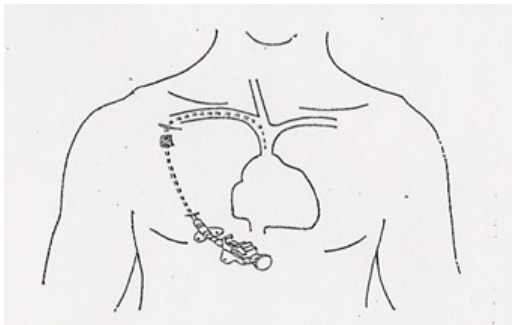

Sådan plejer du det centrale venekateter (CVK)

Du har fået anlagt et tunneleret centralt venekateter (CVK), som er en blød plastslange, der er ført under huden foran på brystet til en stor blodåre. Gennem kateteret kan du få væske, medicin, blod og ernæring. Der kan også tages blodprøver fra kateteret.

Kateteret kan blive liggende under hele dit behandlingsforløb. Herefter fjernes det af en anæstesi-læge ved en operation.

Sådan plejer vi kateteret

Du skal muligvis have fjernet sting

Når kateteret ikke er i brug, er det lukket med en prop. Kateteret er syet fast med 1-3 sting i huden for at holde det på plads, indtil huden er helet efter anlæggelsen. 10-14 dage efter, at kateteret er anlagt, skal du muligvis have fjernet nogle af stingene. Det afhænger af, hvilket kateter du har.

Kateteret skylles med saltvand og Heparin

For at undgå, at kateteret stopper til, skal det mindst hver 14. dag skylles igennem med saltvand og Heparin. Hvis kateteret har flere slanger, skal disse gennemskylles en gang om ugen. Heparin er blodfortyndende og sikrer, at blodet ikke størkner i og omkring kateterspidsen. Heparin nedsætter dermed risikoen for, at kateteret stopper til.

Et stoppet kateter kan være svært at få i gang igen, og det kan være nødvendigt at skifte det. Hvis der kommer bakterier i kateteret, kan det også blive nødvendigt at skifte det.

Du får løbende skiftet plaster

De første uger, efter kateteret er anlagt, skal indstiksstedet i huden hele. Det skal derfor være dækket af et plaster. Plasteret skal skiftes ved en steril procedure hver 3. dag eller oftere, hvis det er blevet fugtigt, snavset, løst, eller hvis du har feber eller smerter.

Sygeplejerskerne skifter plasteret og renser huden omkring kateteret med saltvand eller sterilt vand og spritservietter.

Sådan skal du selv pleje kateteret

Når der ikke længere skal være plaster over indstiksstedet, skal du lære selv at vaske kateteret.

CVK er et fremmedlegeme, som bryder hudbarrieren, og der er derfor risiko for, at bakterier kan trænge ind i blodbanen. Derfor er det vigtigt, at du holder indstiksstedet, huden omkring dette samt kateterslange og -studs rene og tørre.

Vask eller sprit hænder før berøring

Før du rører ved kateteret, skal du altid vaske hænder med sæbe eller rense hænder med håndsprit.

Vask dig dagligt og skift undertøj

Det er vigtigt med vask og skift af undertøj hver dag i den periode, hvor du har kateter. Dermed mindskes mængden af bakterier på huden og risikoen for infektion.

Brug badeplaster

I den første tid, hvor du har plaster på, skal du have badeplaster over plaster og CVK-slange, når du tager bad. Hvis plasteret bliver vådt, skal det skiftes af sygeplejersken umiddelbart efter badet.

Når plasteret er fjernet efter cirka 2 uger, skal du følge disse retningslinjer:

- Sæt kateteret fast på huden med 1-2 smalle plastre (strips). For at fiksere kateteret yderligere kan du bruge en lille top eller en tætsiddende undertrøje, som skal skiftes dagligt efter badet.
- Når kateteret er lukket med prop, kan du beskytte det med gaseservietter eller en lille bomuldspose, der vaskes ved 60 grader og skiftes dagligt.

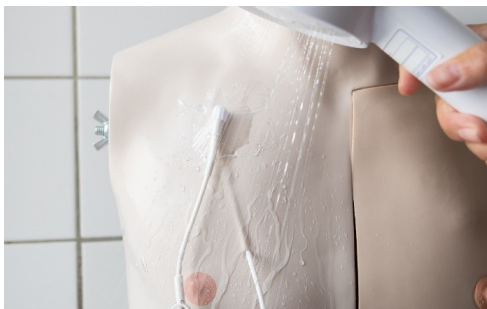
Vask kateteret i forbindelse med brusebad

På nogle hospitalsafdelinger har vi særlige filtre på bruserne. Disse skal sprittes af, før du tager brusebad. Der hænger en vejledning ved bruseren på badeværelset.

Derhjemme skal du ikke bruge filter, men sørge for, at bruseren ikke er kalket til. Vask altid kateteret med rene hænder uden smykker. Følg denne vejledning:

Hæft kateteret opad inden badet. For at undgå, at vand og sæbe samler sig i proppen, skal du dække studsens med et lille, vandtæt plaster. Du skal bade kroppen og vaske hår, inden du vasker kateteret. Vask altid kateteret i slutningen af badet.

Skyl indstiksstedet i huden med rindende vand fra bruseren. Undgå at bruse direkte ind mod indstiksstedet. Lad vandet løbe oppefra og ned, og lad ikke brusehovedet røre ved indstiksstedet.

Vask indstiksstedet og huden omkring det (cirka 10 x 10 cm) med en klorhexidin-sæbesvamp. Dup sæben på huden fra indstiksstedet og ud. Vask også CVK-slange og eventuel lås, der sidder uden for plasteret.

Lad sæben virke på huden i 30 sekunder. Syng eventuelt en lille sang, eller tæl langsomt til 30.

Skyl sæben af.

Tør kroppen med et rent håndklæde.

Dup indstiksstedet i huden helt tørt med rene gaze-servietter. Dup fra indstiksstedet og ud.

Fjern plasteret over CVK-studsens.

Sprit hele kateterslangen, studs og prop af med klorhexidin fra indstiksstedet og ud.

Fiksér CVK opad med 1-2 små plastre (strips). Kateteret skal fikseres til huden for at undgå træk i kateteret og for at holde kateteret i ro, så indstiksstedet lukker tæt om kateteret.

Særligt for mindre børn

Hvis det er et mindre barn, der har fået anlagt kateteret, frarådes karbad, men barnet kan bades i en balje på følgende måde:

- Blebørn skal vaskes i ble-området, inden de kommer ned i badebaljen.
- Barnet må kun sidde i lidt vand, og der skal anvendes en badebalje uden bundprop, så vandet hele tiden løber fra
- CVK-slangen må ikke komme under vand, og kateterstudsens prop må ikke dyppe i vandet. Kateteret hæftes op på skulderen med et plaster, og studsens dækkelse dækkes med et vandtæt plaster.
- Der må ikke anvendes gummimåtter med sugekopper i badebaljen. Barnet kan eventuelt sidde på en frottévaskeklud, som skiftes dagligt.
- Barnet må ikke have hult legetøj, der kan rumme vand, med i badet, fx hule gummimøbler, hvor vandet kan samle sig og være grobund for bakterier.
- Badebaljen skal rengøres dagligt og holdes tør.
- Ved afslutning af badet skal indstiksstedet og kateteret vaskes som ved brusebad.
- Husk at skylle efter med rent vand – ikke med vand fra baljen – og slut af med at spritte kateterslange og –studs af, inden kateteret fikseres med strips.

Særligt om sengebade

Hvis det ikke er muligt at komme i brusebad, skal kateteret vaskes ved et såkaldt sengebade.

- Vask indstiksstedet og hudomgivelserne med vand og klorhexedinsæbe. Hvis barnet er indlagt, anvendes sterilt vand.
- Tør indstiksstedet, hudomgivelserne og kateteret med rene gaseservietter.
- Sprit kateterslange og –studs af med en spritserviet fra indstiksstedet i huden og ud.

Vær opmærksom på

Undgå svømmehal og havbad

Du må ikke gå i svømmehal, swimmingpool, soppebassin eller bade i havet, når du har CVK.

Kontakt os ved disse problemer

Hvis du får nogle af disse problemer, når du er hjemme igen, skal du kontakte os:

- Feber på 38,5 grader og derover.
- Tegn på infektion, fx rødme, smerter, hævelse, pus ved indstiksstedet i huden.
- Blod fra indstiksstedet i huden.
- Kateteret glider helt eller delvist ud.

- Kateteret bliver utæt. Hvis det sker, skal det afklemmes, før du kontakter os.
- Proppen falder af.

Kontakt og mere viden

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Børne- og Ungeafdelingen
Tlf. 97 66 34 34